

Петрошук О. В.,

студент, Національний університет "Острозька академія"

Науковий керівник:

викл. Новоселецька А. О.

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Економічне процвітання України та ефективність функціонування вітчизняної фінансової системи в значній мірі визначаються обсягами та структурою інвестицій, якістю та швидкістю їх здійснення. Проте сучасна інвестиційна політика України не стимулює розвитку вітчизняної економіки та негативно впливає на стан інвестиційної безпеки України. Тому актуальність дослідження напрямів вдосконалення інвестиційної безпеки України викликана потребою часу.

Під інвестиційною безпекою держави слід розуміти такий рівень національних та іноземних інвестицій, який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів [1].

У 2007 році наказом Міністерства економіки України було затверджено "Методику розрахунку рівня економічної безпеки України". Відповідно до цієї методики стан інвестиційної безпеки держави визначається за допомогою сукупності індикаторів. Динаміка фактичних показників стану інвестиційної безпеки України за 2008-2011 роки відображена в таблиці 1.

Необхідність капітальних інвестицій в економіку України, насамперед, обумовлена технічною застарілістю вітчизняних основних засобів. Так, протягом досліджуваного періоду ступінь зносу основних засобів зріс із 60,3% до 76,6% (при граничному значенні 35%). Крім цього, у Вінницькій та Кіровоградській областях цей індикатор перевищує 95%. Тому основні засоби не можуть забезпечувати ефективного та інтенсивного виробництва, а це відповідно призводить до великих виробничих витрат.

Таблиця 1

Індикатори інвестиційної безпеки України за 2008-2011 роки*

Індикатор	Граничне значення	Роки				Абсолютний приріст		
		Роки				2009-2008	2010-2009	2011-2010
		2008	2009	2010	2011			
Ступінь зносу основних засобів, %	не більше 35	60,3	59,1	74,0	76,5	-1,2	14,9	2,6
Відношення обсягу інвестицій до вартості основних фондів, %	не менше 6	18,6	9,5	7,0	10,6	-9,1	-2,5	3,6
Відношення обсягів інвестицій в основний капітал до ВВП, %	не менше 25	24,5	16,6	11,0	15,9	-7,9	-5,6	4,9
Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	від 5 до 10	3,5	3,7	3,4	2,8	0,2	-0,3	-0,6
Частка іноземних інвестицій у загальному обсязі капітальних інвестицій, %	не менше 20	3,0	4,3	2,2	2,8	1,3	-2,1	0,6
Інтегральний показник інвестиційної безпеки України	від 0 до 1	0,43	0,60	0,47	0,42	0,17	-0,13	-0,05

* Джерело: [2,3,4,5].

Але, незважаючи на необхідність інвестування в модернізацію та технічне переоснащення обладнання на вітчизняних підприємствах, індикатор відношення обсягів інвестицій в основний капітал до ВВП України знизився із 24,5% у 2008 році до 15,9% у 2011 році (при граничному значенні 25%). Негативна динаміка за 2008-2011 роки була характерна і для індикатора відношення обсягу інвестицій в основні засоби до залишкової вартості основних засобів: зменшення з 18,6% у 2008 році до 10,6% у 2011 році (при пороговому значенні 6%).

Незважаючи на зростання обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України із 188,16 млрд. грн. у 2008 до 392,43 млрд. грн. у 2011 році, індикатор відношення чистого їх приросту до ВВП залишається нижчим нормативного значення. Протягом досліджуваного періоду цей показник не перевищував 3,7% при пороговому значенні 5-10%. Крім того, найбільшу частку в структурі прямих іноземних інвестицій займає Кіпр (31,7% у 2011 році). Кіпр також займає найбільшу частку в структурі прямих інвестицій з України (89,6% у 2011 році). Це свідчить про те, що прямі іноземні інвестиції в економіку України насамперед зумовлені, “відмиванням” підприємствами коштів, а не інвестиційною привабливістю держави.

Частка іноземних інвестицій в структурі капітальних інвестицій протягом досліджуваного періоду була значно нижчою граничного значення: у 2008 році на 17%, у 2009 на 15,7%, у 2010 році на 17,8%, а у 2011 році на 17,2%. Це підтверджує факт низької інвестиційної привабливості України з боку іноземних кредиторів.

Зміна індикаторів інвестиційної безпеки суттєво вплинула на динаміку інтегрального показника інвестиційної безпеки України: цей показник у 2011 році знизився до 0,42 (при максимальному значенні 1). Це явище свідчить про погіршення інвестиційної безпеки України. Серед основних загроз у інвестиційній сфері, які заважають ефективному функціонуванню вітчизняної економіки та фінансової системи України, варто виокремити такі: політична нестабільність, недосконала законодавчо-нормативна база, зменшення частки прибутку у джерелах фінансування інвестицій, обмеженість доступних фінансових коштів та відсутність дієвої системи страхування іноземних інвестицій.

Ця ситуація вимагає від уряду реалізації ряду заходів для вдосконалення вітчизняної інвестиційної політики держави з метою позитивного мультиплікативного впливу інвестицій на фінансово-економічну систему України, а саме: вдосконалення та забезпечення стабільного законодавства інвестиційної сфери, посилення контролю за використанням державних інвестиційних ресурсів, розвиток системи державного страхування ймовірних інвестиційних ризиків, створення державою програм розвитку та співфінансування підприємств, які займатимуться інноваційною діяльністю та сприяння розвитку інфраструктури інвестиційного ринку.

Література:

1. Наказ Міністерства економіки України “Про затвердження Мето-

дики розрахунку рівня економічної безпеки України” від 02 березня 2007 р. № 60. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/>

2 .article?art_id=98200&cat_id=32854

3. Статистичний збірник. “Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності за 2004-2011 роки” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/kat_u/2012/05_2012/zb_izv_2011.zip

4. Статистичний збірник. “Капітальні інвестиції в Україні у 2007-2011 роках” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/kat_u/2012/10_2012/zb_ki_07_11.zip

5. Статистичний збірник. “Основні засоби в Україні у 2000-2010 роках” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/kat_u/2012/sz_oz_2011.zip

6. Статистичний збірник. “Національні рахунки України за 2011 рік” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/kat_u/2013/sb/zv_nr_2011.zip